

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben házhoz hordoz: Vidékre postán szállítva
 Egész évre 72 koronára Egész évre 84 koronára
 Negyedévre 18 koronára Negyedévre 21 koronára
 Egyes szám ára 30 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Nagyvárad, Széchy Dezső-utca 5. Telefon: 2-63

A szerkesztőség kizárólag a Magyarországi Hírlapok és Kiadók Szövetségének tagjainak tulajdonában van. A szerkesztőség nem vállal felelősséget a közölt anyagokért.

Wilson indítványa az erőszakosan megszállt területek azonnali kiürítésére.

A csehek már megtették intézkedéseiket csapataik visszavonására.

Budapest, január 28. (Saját tudósítónktól.) Megbízható helyről nyert értesülés szerint a cseh-szlovák kormány távirati utasítást kapott a versaillesi legfőbb haditanácsától, hogy csapatait azonnal venja vissza az antant által megállapított demarkációs vonalra. A csehek már megtették intézkedéseiket csapataik visszavonására és ez rövidesen, ma vagy holnap meg is történik.

Budapest, jan. 28. (Saját tudósítónktól.) A Rádió ügynökség jelenti Párisból: Wilson elnök tegnap indítványt tett, hogy a békekonferencia határozza el, hogy a kis nemzeti államok által erőszakosan megszállott másnyelvű területeket azonnal ürítsék ki és a rend fenntartását vegyék át az amerikai csapatok. A javaslat ellen a cseh-szlovák délszláv és román kormány képviselői tiltakoztak, Anglia támogatta, Clemenceau pedig közvetítő javaslatot tesz. Döntés eddig nem történt. A francia lapok nagyon izgatott hangon tárgyalják ezt az incidenst.

Harc nélkül telt el a tegnapi nap.

Egy pillanatra sem veszítjük el a reménységünket, hogy keleten a fegyverekre bízott döntést hamarosan meg fogja akadályozni a jog biztos és erélyes szava. A románoknak módjukban van megakadályozni a vérontást. Huzódjanak vissza az entente által eredetileg kijelölt vonalra s várják be ők is türelemmel a békekonferencia döntését. Mi még a megszállás keserűségében is beletörődöttünk s a világ hatalmasai Párisban mellénk állottak, tisztán igazság érzetük diktálására.

Lehetetlennek tartjuk, hogy a román parancsnokság nem kapott volna hasonló intézkedést Párisból, illetőleg New Yorkból. Ha pedig kapott, akkor Kissebes és Nagysebes között nem szabad embervérnek folynia.

Ilyen szempontból nézzük azt a hatalmas felkészülést, ami most Csucsán tul történik. Mivel még mindig nincs meg a békés érintkezés az ellenséges csapatok között, kénytelenek vagyunk a pusztán tényekkel számolni. És regisztrálni napról napra, ami kint történik.

Ezek az események pedig mind erősebben és erősebben hajlanak a hadi jelleg felé. A lentebbi hivatalos jelentés, amely egyúttal a debreceni hadosztályparancsnokságnak is hivatalos jelentése, kiemeli, hogy

a románok Sebesvár és Bánffy-hunyad között újabb erőket vontak össze

Ezt a lölkészülést a magyar csapatok sem nézik tétlenül. Sűrű feljelentésekkel naponta pontos értesüléseket szereznek a románok mozdulatairól, külön osztagaik pedig állaneóan dolgoznak, hogy a veszedelemes hegyi terepen franktörőködő bandákat összefogdosják.

Hivatalos jelentés.

Az első vonalban operáló 21 ik gya-

logezred a tegnapi nap eseményeit a következőben foglalja össze.

I-28. A románok tegnap késő délután egy erős felderítő csapatot toltak előre Kissebesen át. Biztosító osztagaink gépfegyver tüze szétgrasztotta az ellenséges csapatot. Egy behozott román ezredbeli fogoly vallomása szerint Bánffy-hunyad és Sebesvár környékén a román hadsereg 2 reguláris zászlóalja és egy tüzér útege van csoportosítva. A mai nap

teljes csöndben folyt le. Saját tüzéségünk a fontosabb pontokra a szükséges belővést hajtotta végre.

A román haderők összpontosítása folyik Kolozsvár előtt is. Ez arra kényszerítette a magyar hadosztályparancsnokságokat, hogy szintén nagyobb csapatösszegeket indítsanak el a románok ellen.

Debrecenben és a Szilágyságban több ezred várja az indítási parancsot, azonban ezek is csupán defenzív céllal indulnak el a kialakulóban lévő erdélyi frontra.

Az éjjeli órákban azt a jelentést kapjuk, hogy a csucsai magyar csapatokhoz megérkeztek az erősítések.

A pécsi szénbányák felett ismét a magyar kormány rendelkezik.

Budapest, jan. 28. (Saját tudósítónktól.) Egyik reggeli lap megírta, hogy a szerbek kiürítik Pécsét és a szerbek által megszállt területeken is megindul teljesen a forgalom. Mint illetékes helyen kijelentik, ez a hír ebben a formában nem felel meg a tényeknek.

A való tényállás az, hogy a kormány tiltakozásának hatása alatt és a fegyverszüneti bizottság tárgyalásainak eredményeképp a szerb kormány beleegyezett abba,

hogy Pécs és vidékének szénbányái felett tovább is a magyar kormány rendelkezék, amint ez a fegyverszüneti feltételekben is benne foglaltatik. Csak természetes, hogy ennek következtében a szerbek által megszállt területeknek ezzel a részével a forgalom megint meg fog indulni. A forgalomnak ez a megindulása azonban még nem jelenti azt, hogy a szerbek kivonulnak Pécsről.

Felháborodás a békekonferencián a magyar területen elkövetett erőszakoskodások miatt.

Budapest, jan. 28. (Saját tudósítónktól.) Párisból jelentik: A béketárgyalás résztvevői szociáldemokrata részről kapott megbízható információk szerint felháborodásuknak adtak kifejezést azok miatt az erőszakoskodások miatt, amelyeket a megszálló csapatok magyar területeken elkövettek. Különösen nagy felháborodást keltett a tuzok elhurcolása és az intelligens emberek botbüntetéssel való sújtása. Híre jár, hogy mindazokat felelősségre fogják vonni, akik ilyen, az emberiséggel ellentétben álló magatartást tanusítottak.

Birtha alezredest Szegedre helyezték át.

A biharmegyei nemzetőrség a forradalom óta emberfeletti munkát végzett a vármegyében. Egyetlen egy községben sem tudta felütni fejét az anarchia, sehol sem zavarták el a jogszét erőszakkal. Ahol történt is valami rendellenes változás, ott rögtön megjelent a nemzetőrség repülő különítménye és konszolidálta az állapotokat.

Két évszázad végéig az intézménynek a szervezését. *Birtha* alezredes órákon át oktatta, tanította, nevelte a vidéki és városi nemzetőrségeket a köztársasági rendre. *Halász* százados pedig bámulatos szervező képességével a semmiből teremte elő a legerősebb hazais nemzetőr csapatokat.

Ennek a két katonának vállalt munkája szinte elismeréssel találkozott az egész vármegyében. Felsőbb helyen is méltó feltűnést keltett és *Fényes* kormánybiztos többször adta tanácsát annak, hogy mennyire meg van elégedve az itteni nemzetőrség munkájával.

A változott viszonyok napról napra nehezebb feladatok elé állítják a nemzetőrsé-

get. *Fényes* kormánybiztos széles körben óhajtja érvényesíteni *Birtha* alezredes kitértetését és — mint pozitív forrásból értesülünk — a napokban megérkezik *Birtha* alezredesnek Szegedre való áthelyezése. Szegeden ő veszi át a nemzetőrség kerületi parancsnokságát.

Az ő távozásával megürülő parancsnoki állásba nemcsak maga a nemzetőrség, hanem a Nemzeti Tanács is legszívesebben *Halász* Sándor századosot ültetné. Dr. Ágoston Péter belügyi államtitkár még elutazása előtt informálódott a helyzetről a bizonyára látványos befolyásait, hogy a biharmegyeiek óhajtása figyelembe vételessék.

Ezzel kapcsolatban azt a hírt kapjuk Budapestről, hogy a nemzetőrség kormánybiztosa rövidesen előterjesztést tesz a kormánynak a nemzetőrség tisztjainak és legénységének rendszeres előléptetésére. Éppen olyan elítélés alá fognak esni, mint a sorkatonaság. Ugyanakkor fontos átszervezések is lesznek.

Ady Endrének szobrot emel Nagyvárad.

A kormány a nemzet halottjainak tekint. Diszkrét helyet ad a Kerepesi temetőben. Nagy impozáns temetés. Kéldőtségek, koszorúk, koszorúk. A lapok, folyóiratok nekrológot, életrajzokat, intimításokat közölnek. Aroképek. Az özvegyhez küldött részvétlíviratok. Alapítványok. És két hét, vagy két év múlva csak a nyomtatott lapok beszélnék majd róla, mint a nemzet többi nagy halottairól.

Ezt nem akarják megengedni a nagyváradai újságírók. Hiszen itt élt közöttünk, innen kiáltotta először a senyvedő, pusztuló magyarság fölébe az ugar átkát, a forradalom légyoszlopját, innen a nagyváradai redakciók dobányfűstös szobáiból vetette a tegnap mecsarára. Nem is ismerte senki úgy Ady Endrét, mint a váradai harcok társai. Akik vele airtak a sűrű éccakákban, alkoholizáló lebujszóban, vagy a parkok fekete piatánjai alatt. Akik nő fegyvertársai voltak, de akik közül csak kevesen bírták a nehéz rohamokat a sötét árkok ellen. Megalkudtak. Kenyér kellett. Meg élőd, meg más nyomorúság, ami csak a kiválasztottaknak jutott.

Ady Endre a nemzet halottja. De a nagyváradai újságírók nem engedik, hogy a nemzet halottjára a feledés magyar szemfedője boruljon. Az ő emlékének élni kell, mint örök jelnek, amely a jövőért való szent küzdelemhez örök időnkig erőt ad.

A nagyváradai újságírók szabadszervezete és a nagyváradai újságíró egyesület tegnap délután három órakor egyfittes ülést tartott. A gyűlésen *Fehér* Dezső elnök lenyűgöző szép beszédében jelentette be a nagy költő halálát és javasolta, hogy az újságírók azonnal indítsanak akciót egy *Ady Endre szobor felállítására*.

Fehér Dezső elnök indítványát meghatározott lelkesedéssel tette magáévá a gyűlés. A legszegényebb gárda rögtön a zsebébe nyúlt és öt perc alatt közel ötezer koronát adtak össze *Ady Endre* váradai szobrára.

Az első ezresek.

Az adakozást *Wertheimstein* Viktor nyitotta meg ezer koronával. *Fehér* Dezső 500, *Nagy* Mihály 200, *Papp* Jenő 100, *Zsolt* Béla 150, *Székely* János 100, *Ótvös* Béla 100, *Hegedűs* Mándor 200, *Katona* Béla 200, *Nagyvárad* Újságírók Klubja 1000, *Pásztor* Ede 200, *Horkay* Elemér 50, *Perédy* György 100, *Tabéry* Géza 100, *Karácsonyi* Géza 100, *F. L.* 200, *Hill* László 100, *Tibor* Ernő 100, *Iványi* József 100 és *Marót* Sándor 100 korona. Összesen 4700 korona.

Ezek az első ezresek. A pénzt beutalják a Magyar Általános Hitelbankhoz és a meginduló országos és helyi propaganda ősszöveget is itt helyezik el. Egyelőre minden adományt ide kell beküldeni. A jövő héten megalakul a szoborbizottság, amely a biharmegyei és nagyváradai társadalom bevonásával teljes erővel fogja felkarolni az újságírók eszméjét.

A városi tanács részvéte.

Ady Endre halála alkalmából Nagyvárad városi tanácsa tegnap délelőtti rendkívüli ülést tartott.

Az ülésen *Rimler* Károly polgármester megemlékezett *Ady* Endre költő elhunytáról; vázolta azokat a kötelezettségeket, amely a forradalom költőjét Nagyváradhoz fűzték a rányomtatott *Ady* Endrének itteni ősi érvényű kultur-munkáira. Indítványozta, hogy a tanács a város közönsége nevében részvétét fejezze ki az elhunyt özvegyének és a *Vörösmarthy* akadémiának; továbbá bizza meg a tanács a polgármestert, hogy gondoskodjék *Ady* Endre emlékének méltó megörökítéséről.

A tanács megilletődéssel fogadta a polgármester bejelentését s elhatározta, hogy az özvegynek távirati uton fejezi ki részvétét; emlékéit jegyzőkönyvében megörökíti, a városház tornyára kitűzti a gyászlobogót s megbizta a polgármestert, hogy a költő emlékének megörökítésére tegyen előterjesztést.

A városi tanács határozatából Nagy-

várad város közönsége nevében a polgármesterhelyettes a következő részvétlíviratot intézte az özvegyhez:

Özv. Ady Endrének urnónek

Budapest.

Nagyvárad város közönsége mély megrendüléssel fogadta *Ady* Endre elhunytjának híreit. A vér és arany városa, mely oly korán magához ölelte a költőt és nemcsak hatalmas érvényesítési teret biztosított neki, de ihlettel, hangulattal, hatalmas impressziókkal segítette szárnybontogatását, majd szinte a szülői érzés bűszke örömmel kísérte őt világhírű útjára, ma a lesújtó gyász közvetlenségével áll ravatala mellett. A gyászban a város minden érző lelke osztozik.

Részvétünköt a város tanácsa nevében tolmácsolom.

Lukács Ödön,
polgármesterhelyettes.

Javul már a lakáshivatal.

A nagyváradai lakáshivatal a közeli napokban megkezdte működését. Megkezdte pedig azért, mert *Garbai* Sándor, a lakáshivatalok országos kormánybiztosa érvényre emelte Ugron volt belügyminiszter rendeletét, amellyel a galíciai és bukovinai menekülteket a magyar városokból kiutasítja. Ezt a rendeletet abban az időben a város egyszerűen negligálta, a menekülteket szépen megtűrték és hagyták, hogy az összes elfoglalható lakásokat elfoglalhassák. Meg is telt minden lakás a galíciai vendégekkel, akik aztán semmi áron sem akartak elmenni, hogy helyet adjanak a harctérről visszatért lakásnélküli nagyváradiaknak.

A lakáshivatali keze nagyon meg volt kötve, nem tudott dolgozni, csak ígért és csak a bejelentett lakásokat tudta lefoglalni. Valóságos kabinetnoár lett így ez a hivatal, ahová nagy titokban osontak fel a didergő ügyfelek és reszkető ajakkal sugták be a kiszáglasztott nagylakást, ahonnan egy két szobát el lehetne venni. Most ez a szietikedésre kényszerítő helyzet megszűnik. A lakáshivatal *Garbai* rendelete alapján kiűzheti a jött menteket, akik csak bűnös álmokra használják menekültségüket, felszabadulnak a nagy, jogtalanul bitort lakások és a fázlódók fedél alá juthatnak.

Rubel László csernovici menekült *Uri* utca 15. számú házában, a II. emeleten 5 szobás lakásban lakik. Ezt a *Rubel* Aradról már sikerült árdragításért kitiltani, most sikerülni fog Nagyváradról is, ahol szintén árdragított ugyan, de csak azért kap kényszerutlevélet, mert ittragadt csernovici és elvon a váradai lakásnélküliek elől 5 szobát. *Rubel* ellen már folyamatba tették a kitoloncolási eljárást és *Rubel* után sorra kerül a többi, száz meg száz rántapadt menekült, utálatos kullancs is.

Ha semmit mást nem ér el a szegény lakáshivatal csak azt, hogy ezek a galíciai szegény legények, akik százozokat drágitottak össze eltakarodnak innen, elfeledjék minden győzességét, nevetségét. Most már nem kell a saját lábán állani, nincs önmagára utalva, most már kapott némi utasítást re néljük, hogy fog dolgozni tudni.

Cseh rendszabályok Iglón

Az iglói vársházán december 16-án este 5 órakor összeült a Magyar Nemzeti Tanács a tót rada és a városi tanács, hogy a megszálló cseh csapatok parancsnokának rendelkezéseit meghallgassák. Neumann kapitány cseh és német nyelven a következőket tudatta a megjelentekkel:

1. Az egyházi nemzeti tanács feloszlátandó.
2. Az iglói tót rada feloszlátandó.
3. Egyedül a cseh-szlovák rada marad meg, me nek jogában van vele tárgyalni és minden hivatal működését ellenőrizni.
4. 24 órán belül minden fegyver és töltevény beszállítandó.
5. Igazoltt vadászok vadászfegyvereiket megtarthatják.
6. Önvédlemre használt fegyverek (revolverek) igazolvány me llett megtarthatók.
7. A magyar nemzetiszínű kokárda és a nemzetiszínű zászló használata tilos, a míg a cseh katonaság itt van.

8. A polgárőrség működése felfüggesztetik.

9. Rekvirálás csak a parancsnok engedelmével és igazolásával történhetik.

10. A „Szepesi Lapok” előzetes cenzurával megjelentet.

11. A közigazgatási hivatalok ellenőrzés mellett zavartalanul működhetnek.

12. A tanintézetekben a tanítást nem akaszthatják meg.

13. A Vigadó nagytermében december 17-én délután 6 órakor nyilvános nagygyűlést engedélyez a cseh-szlovák nép felvilágosítása céljából.

14. Vasuti jegyet csak igazolvány ellenében adhatnak ki.

15. A rendelkezések tót és magyar nyelven közzétételre kerülnek.

Itt jegyezzük fel, hogy a „Szepesi Lapok” december 16-tól—január 16-ig nem jelent meg. Bejelentette a cseh parancsnokság. A január 16-ki együttes gyűlésen aztán megígérték, hogy előzetes cenzurával ismét ellátassa a magyar olvasó közhírméget.

További beszélgetésünk folyamán kiderült, hogy maga Korbély is ajánlott egy másik Károlyi-párti férfit, nevezetesen dr. Lélay Ernő volt országgyűlési képviselőt, aki a Lovász-frakcióval kivonult a szorosabbban vett régi nagy Károlyi-pártból. Még egy kombinációról beszélnek: Bónis Elemérről van szó, akit a Nemzeti Tanács egyes tagjai szintén szívesen vennének.

Megalakítják a néptanácsot.

A minisztertanács tegnap délután foglalkozott a közigazgatások további működésének kérdésével. A törvényhatóságokat t. i. feloszlatták és most a minisztertanács Nagy Vince előterjesztésére megadta a felhatalmazást, hogy a belügyminiszter a virilizmus eltörlésére vonatkozó tervezetet terjesszen elő s egyúttal meghozza a törvényhatósági és községi választások megújítására vonatkozó rendelet elkészítésével is.

Ezért a minisztertanács elfogadta a belügyminiszter két néptörvényjavaslatát is. — Ezek közül az első Budapest közigazgatási szervezetének ideiglenes módosításáról, a második a többi törvényhatósági és rendezett tanácsú városok törvényhatósági bizottságának, illetve képviselőtestületeinek ideiglenes megszűntetéséről és ezek helyébe városi néptanácsok megalakításáról intézkedik.

Amíg ezek a törvények elkészülnek, a törvényhatósági és rendezett tanácsú városok törvényhatósági bizottságait, illetve képviselőtestületeit ideiglenesen néptanácsok fogják helyettesíteni.

A városi néptanácsok a volt tanács tisztviselőtagjaiból és a kormánybiztos által kinevezett külső tagokból fognak állni, akiknek száma legalább kettővel s legfeljebb négygyel több, mint a tisztviselőtagok száma.

Elfogtak egy veszedelmes betörőt

A Nagypiac-téren, az ócskasor előtt tegnap délután egy nagyon elegáns fiatal ember jelent meg. Szép lakkcipő, valódi antilop betéttel, elegáns gamásni, nagyszerű sveltolt téli kabát, a szemem monokli, kézben elefántcsontfejű sétatoh. Egy valódi arszlán a múlt század divatlapjából. Felfűző csak az volt, hogy a divatti nagy csomagot szorongatott a hóna alatt és amikor kibontotta, a rossz dialektussal beszélő kereskedő elé egy pár cipő és némi maszatokkal szürkített fehéremű hullott.

A közelben egy rendőr állott, aki a rendőrtanfolyamon megtanulta, hogy monoklis urak nem szoktak személyesen teáti ruhákat a zsibáruhoz vinni. Ezt tudva, odalépett tehát a világi kinézésű emberhez és igazolásra szólította fel. A felszólított, felelet helyett azonban gyorsan meg akart lögni, de a rendőr meglögte a zsakett kilógó szárnyát és becipelte a fehérré ijedt gavaléért a rendőrségre.

Itt kiderült, hogy Kodján Oktáviánnak

Biztató jelek a főispánság kettéválasztására.

Még dr. Ágoston Péter államtitkár elutazása előtt állást foglaltunk a különálló főispánság mellett. Ez az állásfoglalásunk erős visszhangot keltett a vármegyében s a több oldalról megnyilvánuló sűrű érdeklődést megnyugtattuk azzal, hogy a kettéválasztás ügye eddig igen kedvezően áll.

A volt kormánybiztos nem térhetett ki a vármegye egyöntetű óhajta elől. Rövid működése alatt tapasztalhatta, hogy ha a konzervatív vármegye nincs is testileg lelkileg összeforva az új érával, de kétségtelen jelét adta annak, hogy ha az ő természetének megfelelő vezetőt talál, a legteljesebb megértéssel halad a köztársaság útján. Míg a legélesebb szociáldemokrata irány képviselője hideg közöny közt kell, hogy véggezze teendőit, mert lehetetlenség a tempósabb vármegyét egyszerre karon ragadni és futólépésben vinni a demokrácia terén.

Dr. Ágoston Péter előtt fölösleges is volt hosszasan megokolni a vármegye álláspontját. Ő elismerte azt, hogy a vármegyében megvan a készség, aietett tehát rekompenzációképpen megígérni, hogy megfelelő embert keres a megye élére.

Dr. Katz Béla azzal a kikötéssel is vállalta a két főispánság vezetését, hogy ezek közül a megyei csak ideiglenesen marad az ő kezében.

A vármegyei tisztviselőkar egy memorandumot adott át a volt főispánnak, amelyben arra kérték, hogy

eltekintve a politikai és személyi kérdésektől, tisztán elvi alapon válassza ketté a főispánságot.

Ezt a felajánlást Ágoston is magáévá tette. A kérdés elintézésére tehát nem marad más hátra, mint alkalmas embert találni a fontos munkakör betöltésére.

A Nemzeti Tanács üléséről indult ki Korbély József főmérnök neve, akit a vármegyei tisztviselők tegnap felkerestek és igyekeztek rábírni, hogy semmi esetre se utasítsa vissza a főispáni állást, ha esetleg a kormány azt neki felajánlja. Megjelent nála Keszthelyi Zoltán főjegyző, Móricz Ernő dr. főorvos, Baranyai Ardiás, Balogh János és az egész

megyei tanács. A Nemzeti Tanács részéről pedig Papszász József, Kovács Miklós és Tarróczy ref. felkész. exponálták magukat Korbély mellett. Ágoston Péter dr. elvben szintén a kettéválasztás mellett van, dr. Katz Béla harsogja, hogy csak ideiglenesen vezeti a megyei főispánságot: ime ez a helyzet képe. Alapvetően meg fogja Nagy Vince belügyminiszter fontolni azt, hogy vajjon a megye kívánsága ellenére döntse-e vagy pedig tökéletesen megnyerje a Károlyi-párti Korbély József kinevezésével a vármegye szimpatiaját.

Magát Korbély Józsefet rendkívül meglepte a megfeszített érdeklődés. Egyelőre azzal a válasszal váltak el tőle a vármegyei tisztviselők, hogy elhatározását a szociáldemokrata-párt magatartásától teszi függővé.

Tegnap felkerestük Korbély Józsefet, aki jelölése ügyében a következőket mondotta:

— Nem tudtam sem a Nemzeti Tanácsban megnyilvánuló véleményről, sem a tisztviselőkar állásfoglalásáról. Legelőször Papszász József vetette föl előttem a kombinációt s fő érve az volt, hogy most rendkívül nagy szolgálatot tehetnek a Károlyi-pártnak, ha elfogadják a főispánságot.

— Neki is, a tisztviselőknek is őszintén megmondtam, hogy jelenleg

nagyon nehéz a helyzet, a Károlyi-párt sem vall egységes nézetet s el sem tudok képzelni Nagyváradon olyan főispánt, aki eredményes munkára mer vállalkozni a szociáldemokrata párt teljes támogatása nélkül.

— Ha erre garanciát kapok, még akkor is igen sok magántermészetű okom marad arra, hogy határozottan nemet mondjak. Tiszán a felte és a súlyos problémák gyors és egészséges megoldása miatt hoztam meg azt az áldozatot, hogy kilépek csendes privát-életemből a főrumra.

hívják és a lelket összesen 22 betöréssel terhelte. A lopások között volt egy nagyon súlyos. Dr. Turay László főjegyző vadonatúj cipőjét is ő lopta el a susztertől. Kodán Oktáviánt letették az alagsor egyik cellájába, éppen a torony alá.

A brassómezei tisztviselőket feleskették Ferdinánd királyra.

Brassó vármegye prefektusa dr. Baiulescu György két tiszt társaságában összehívta a vármegyei tisztviselőket és román beszédben bejelentette, hogy átvette a vármegye vezetését. Felhívta a megye összes alkalmazottait, hogy Ferdinánd királyra és a román államra a hivatali esküt tegyék le. Hangsúlyozta, hogy kényszerrel nem alkalmaz, aki azonban az esküt nem teszi le, megszűnik a megye tisztviselője lenni. A szász és román tisztviselők mind felesküdtek. A magyarok közül dr. Semsey Aladár főjegyző, dr. Lázár Gerő tb. főszolgabíró, Székely Gyula kiadó és Aranka Béla irodatiszt tagadta meg az esküt. Zonda János főszolgabíró az esküfőfelvétel előtt rosszul lett.

A csehek megszállták Teschent.

Budapest, január 28. (Saját tudósítónktól.) Mährisch Ostranból jelentik: Ma reggel a megszálló cseh csapatok koncentrikus támadást intéztek Teschen ellen és úzenkét órákor bevonulva megszállták a várost.

A szultán új székhelye.

Konstantinápoly nemzetközi város lesz.

Budapest, jan. 28. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Távirati Iroda szikratávirata a budapesti rádió-állomás útján:

Az Echo de Paris jelenti, hogy a szultán a napokban elhagyta Európát és székhelyül Konját vagy Brussát választja. Konstantinápolyból nemzetközi kikötő lesz.

Az amerikai bizottságok jelentései megérkeztek Párisba.

Budapest, jan. 28. (Saját tudósítónktól.) Bernből jelentik: Wilson elnök részéről, a volt osztrák-magyar monarchia egyes nyelvű területeire kiküldött bizottságok részben már megküldötték jelentésüket Párisba.

A milói Vénuszt visszavitték Párisba.

Budapest, január 28. (Saját tudósítónktól.) Párisból táviratozzák: A milói Vénuszt visszahozták Párisba Toulonból, ahova akkor vitték, mikor a németek Páriszt messzehordó ágyúikkal bombázták.

Vissza a demarkációs vonalra.

Budapest, jan. 28. (Saját tud. táv.). A Züricher Post közli: Az entente a megszálló csapatok erőszakos terjeszkedése ellen való óvása ama jelentéseknek tulajdonítható, melyeket Wilson kiküldöttei juttattak Párisba. A kis államok hadseregeinek vissza kell vonulniuk a demarkációs vonalra, amelyet nem a hódítók igényei szerint, hanem a fegyverszüneti feltételek biztosítása végett állapították meg. E tekintetben rövidesen nagyjelentőségű események várhatók.

Wilson március negyedikén Washingtonban lesz.

Budapest, jan. 28. (Saját tudósítónktól.) Párisból jelentik: A Temps jelentése szerint Wilson elnök március elején visszatér Washingtonba, hogy a kongresszusnak március negyedikén megnyíló ülésén üzenetét személyesen felolvassa.

A szászokat 14 millió frankkal vesztegették meg a románok.

A megszállott Gyulafehérvár.

Budapest, jan. 28. (Saját tudósítónktól.) Gyulafehérvárról a Magyarország a román megszállásra jellemző következő sorokat kapta:

— A megszálló románok a legnagyobb kegyetlenkedéssel bánnak velünk, akik magyarul beszélünk és gondolkozunk. Majláth püspök kimondottan fogoly. Az állami, elemi és polgári iskola tanterületét, az adóhivatal tisztikarát fegyveres őrizet alá helyezték, amiért a hűségükü letételét meg-

tagadták. Aki nem engedelmeskedik, vagy aki csak gyanus is hűségét botlást kap. A városban a szászokon kívül mindenki le van törve, az a hír tartja magát, hogy Brandsek és Fichtenmacherék a szászok csatlakozásáért tizenöt millió frankot kaptak. A pénzügy, a posta, a vasut alkalmazottai szolidarisak, esküt nem tesznek. A románokon látszik, hogy félnék, tartanak valamitől.

A békekonferencia május másodikán kezdődik.

Budapest, január 28. (Saját tudósítónktól.) Párisból jelentik: Pickon külügyminiszter a kamara bizottságában bejelentette, hogy az általános békekonferencia, amelyen valamennyi hadviselő állam képviselői részt vesznek május másodikán, a frankfurti béke évfordulóján ül össze Versaillesbe.

A francia parancsnokság a rablók, fosztogatók és kommunisták ellen.

Szalonikibe, onnan Szudánba szándékszik őket szállítani.

Budapest, január 28. (Saját tudósítónktól.) Megbízható forrásból szerzett értesülés szerint a Magyarországon és a megszállott területeken működő francia parancsnokságoknak az a szándékuk, hogy mindazokat, akik rablás, fosztogatás, vagy kommunisták jellegű zavargások miatt kerülnek a haditörvényszék elé: Szalonikibe s onnan Szudánba fogják őket szállítani.

Néptörvény a magyarországi németek önrendelkezési jogáról.

Budapest, jan. 28. (Saját tudósítónktól.) A Politikai Híradó jelenti: A minisztertanács 1919. évi január 27-én tartott ülésén a következő néptörvényt fogadta el:

VI. néptörvény a magyarországi német nép önrendelkezési jogának gyakorlásáról.

A törvény 11 szakaszból áll s ki mondja, hogy a Magyarországon lakó német ajku

magyar állampolgárok egységes nemzetet alkotnak, mely önrendelkezési jogát önkormányzat útján gyakorolja. Autonóm ügyeit saját, a közös ügyeket pedig közös szervek útján intézi, az előbbieket a nemzetgyűlésen, az utóbbiakat pedig a magyarországi közös országgyűlés által. A törvény a kihirdetés napján lép életbe.

Tűzifa

házhoz való
szállítására
megrendelést
elfogad az

Apolló-tőzsde

Rákóczi-ut 22 szám

HIREK

* A függetlenségi párt szervező ülése. A nagyváradai függetlenségi-párt szervező bizottsága ma (szerdán) délután 5 óra körül ülést tart. Minden szervező bizottsági tagot megjelenésre kérünk. Az elnökség.

* Felvidékiek tiltakozása a cseh megszállás ellen. A csehek népjogiellenes előnyömlése Magyarország egész területén megmozgatták az összes, Felföldről származó magyarokat. Így Nagyváradon is megindult az itt lakó felvidékiek mozgalma, hogy mindannyian tiltakozzanak az ezeréves kultúrközösségből való kiszakítás ellen. Tiltakozó gyűlésük január 31-én, délután 5 órakor lesz a városháza üléstermében, melyre minden felsőmagyarországi származású polgárt és munkást elvár a rendezőség.

* A lakáshivatal elnöke lemondott. A városi tanács tegnapi ülésének dr. Dejka Endre rendőrkapitány bejelentette, hogy a lakáshivatal elnökségéről, más hivatalos teendői miatt lemond. A városi tanács a felhozott indokok alapján a lemondást elfogadta. A lemondás folytán mindjárt megindultak a kombinációk az elnöki állás betöltéséről. Felmerült az eszme, hogy a lakáshivatal vezetésével Pásztor Bertalan tb. tanácsnokot, dr. Soós István vagy dr. Molnár Imre tb. aljegyzők közül bizzák meg valamelyiket. A három tisztviselő közül bármelyiket bizzák meg, kitűnő kézbe kerülne a lakáshivatal vezetése, azonban a tanácskozás során kitűnt, hogy a három érdek tisztviselőt jelenlegi helyükön nem válthatjuk ki, így másról kell gondoskodni a lakáshivatali életre.

* Az iskolák renoválásának költségei. A négy és fél éves háború alatt a nagyváradai iskolák legöbbit katonakórháznak használták. Az épületek rémségesen tönkrementek. A város részben már renováltatta az iskolák helyiségeit. Az állam-pénztár most utalta ki a már helyreállított iskolákért a költségeket. A Szilágyi Dezso utcai neológ iskola helyreállításáért 4172 koronát, a ref. tanítónőképző iskolajának helyreállításáért 6470 koronát, a premontrai rend főgimnáziumáért 7337 koronát utalt ki a miniszter.

* Az elesett őrmester temetése. A Csucsá melletti harcokban, mint már megírtuk, a magyarok ellen a román irreguláris csapatok által indított támadás alkalmával Zonda György őrmester halálosan megsérült. A derék katonát haslövéllel Nagyváradra szállították a csapatkórházba, ahol kiszervezték. Zonda György temetése ma, szerdán délután 2 órakor katonai pompával megy végbe. A város tanácsa tegnap tartott ülésében fejezte ki részvételt s elhatározta, hogy Zonda György őrmestert a város temetőjén a koporsóra a városi közönsége nevében koszorút helyez.

* Figyelmeztetés a városi alkalmazottakhoz. Dr. Thury László szövetségi elnök ezúton hívja fel a nagyváradai városi alkalmazottak szövetségének bizalmiférfiit, — a városi mérnöki hivatal, a villamosmű és a közlekedés mágis se jelentették be bizalmiférfiikat, — hogy a városi tisztviselők és alkalmazottak írásba foglalt sérelmeiről jelentéseiket 8 napon belül szíveskedjenek a városi főlevelárosnál (Városháza, földszint, 17. sz.) beadni, mert azok orvoslásáról egyszerre kíván tárgyalni a szövetség legközelebbi intézőbizottsági ülésén.

* A népszövetségi mozi ifjúsági előadása. Ezen a héten a népszövetségi mozi csak egy és pedig ifjúsági előadást fog tartani, holnap, csütörtökön, vasárnap tudvalevőleg a népszövetségi ifjúsági műkedvelő gárda tartja bemutatkozó előadását, ezért a szokásos vasárnap mozielőadás most elmarad. Annál inkább igyekezett a vezetőség a csütörtöki előadást minél vonzóbbá tenni és ebből a célból biztosította erre az előadásra Molnár Ferenc nagyszerű darabját, a Pálutcai likat. Jegyek előre várhatóan zsölyékre a Tiszánál kiadóhivatalában. — Minthogy a város a vigalmi adót lényegesen felemelte, a népszövetségi mozi vezetősége kéri a közönséget, szíveskedjék minden jegy után 10 fillér pótlékot is fizetni, hogy a fölemelt vigalmi adó legalább részben fedezve legyen.

* A szerbek kiűrik Pécsét? Kaposvárról táviratozzák: A kaposvári katonai parancsnokság egy hivatalos ügyben a pécsi szerb katonai parancsnoksághoz akart átírni, ami szolgálati úton most csak a francia legyverszűneti bizottságon keresztül történhetik. Ez utóbbiattal azzal jött vissza az átírat, hogy annak továbbítása tárgytalan, mert a szerbek a közeli napokban amúgy is kiűrik Pécsét.

* Ruhaneműk és lábbeliek beszállgatása. Felhívom mindazokat, akik eddig még beszállgatni kötelezett ruha, fehérmű és lábbelijeiket be nem szolgáltatás, hogy ezeket 1919. évi január hó 30. és február 1-én a Szaroveszky-utca 1. száma alatt levő „Három rózsá” helyiségében, az összeíró és összesített lapokkal együtt, annál is inkább adják be, mert a most mulasztókkal szemben a rekvirálást volnék kénytelen fogadtatni. Nagyvárad, 1919. évi január 27-én. Lukács Ödön, polgármester helyettes.

* A Szabadegyetem mai előadója Pálffy János lesz, aki folytatni fogja a múlt szerdán megkezdett s a csillagászat és geológia legújabb eredményeire megalapozott tanulmányt a föld képzéséről és vulkanikus földrengésekéről. A kiváló előadó fűrésztárá bizonyára nagy érdeklődéssel viszonozza a közönség. Az előadás mint rendezés fél 6 órakor kezdődik a Kath. Kőr emeleti nagytermében.

* Temetés. Nagy részvét mellett ma végbe tegnap délután Dobó Alajosné temetése. A gyászhalál nagy számmal jelent meg az elhunyt rokonai, barátai és tisztelői. A temetési szertartást Imrik Zoltán tb. kanonok végezte. A beszerezés után a szebbnél-szebb koszorúkkal díszített koporsót feltették a négyesfogatú üveges disz-

kocsira és az impozáns gyászmenet a Rulikovszky temetőbe vonult, ahol a családi sírhelyen helyezték végül nyugalmra. A temetést Veiszioyits Adolf és fia első nagyváradai temetőzési vállalata nagy pontossággal rendezte.

* A hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárva országos szövetségének nagyváradai főkeje folyó hó 29-én, szerdán délután 4 órakor hivatalos helyiségében (Várépület) választmányi ülést tart.

* A vasanyagok forgalmának szabályozása. A vasbizottság és ennek segéd-szerveként működő felosztásbizottság megszűnnek és a vasbizottságra ruházott rendeletekkel felhatalmazások érvényüket veszítik. Jelen rendelet életbeléptetésének napjától kezdve mindenféle nyers vas, ideértve a speciális nyersvas fajtáját is, a vasötvözetek kivételével, félgártmányok, u. m. nyers és átkovácsolt tuskó nyersvas, buca, buga, tusak, platina, szalagvas (strips) csőgyártáshoz, valamint hengereit vagy húzott csövek előállításához való egyéb hengerelt vas. Rud és idomvas, sínek, váltók és hozzájuk való hengerelt apró anyagok, alátétlemezek, ütkező sínek, keresztelőcsék, vastalpak, hengerelt drót, csövek hegesztettek vagy varrat nélküliek, durva lemez, finom lemez hengerelések, kovácsolással vagy sajtolással, húzással vagy hegesztéssel előállított termékek, — az ország területén kívül eső helyre csak a kereskedelemügyi miniszter szállítási igazolványával szabad szállítani. Aki vasanyagot a jelen rendelet ellenére közforgalmu vasuton az 5 §-ban megjelölt helyre a kereskedelemügyi miniszter szállítási igazolványa nélkül az ország területéről szállít, az, a mennyiben cselekménye súlyosabb büntető eljárás alá nem esik, kihágást követ el s hat hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Nagyvárad, 1919. január 22. — Rendőrkapitányság.

* Elszámolás a petróleumról. Felhívom a város kereskedőit, hogy a kiadásra került petróleumról az elszámolást azonnal elkészítsék, elkészítést követően a legszigorúbb ellenőrzés mellett be kell mutatni. Nagyvárad, 1919. január 27. Lukács Ödön polgármester helyettes.

* Halálozás. Sora Lajos nagyvárad kereskedő hosszas szenvedés után tegnap éjél 2 órakor elhunyt. Nagyvárad egyik legregibb kereskedője távozott el az élők sorából. Özvegyén és leányán kívül kiérdemelt rokonsága gyászolja. Temetése ma 29-én délután 2 órakor lesz a Hlatky Endre-utcai gyászszobából.

* A Nagyváradai Hitelbank Takarékos és Segélyszövetkezet XIV. évtársulatainak ki-fizetése 1919. január hó 13-án megkezdődtek.

Kunfi miniszter a vallástan tanításának eltörléséről.

Budapest, jan. 28. (Saját tudósítónktól.) A Politikai Híradó jelenti: Az összes választásfelekezetek képviselőiből álló küldöttség kereste fel Kunfi Zsigmond minisztert, hogy átnyújtsa neki a választásfelekezetek minapi gyűlésén hozott ama határozatot, amely tiltakozik a vallástanításnak az iskolákból való kiközösítésére ellen és azt kívánja, hogy a kérdésben való döntés előtt a választásfelekezetek képviselői is meghallgattassanak.

A miniszter átvette a határozati javaslatot és kijelentette, hogy annak tartalmáról értesíteni fogja a kormányt és elismerte annak a kívánságnak jogosságát is, hogy a kérdésben való döntés előtt a választásfelekezetek is meghallgattassanak. Vá-

laszában a miniszter többek között még ezeket mondta:

— Mint szociáldemokrata azért lépem be a kormányba, hogy elveim és eszméimet megvalósítsam s a hatalomnak előttem csak addig van értéke, amíg ezt a célt szolgálja. Ma is azt vallom, hogy a teljes lelkiismereti szabadság mindenki számára csak akkor van biztosítva, ha a vallás a szociáldemokrata program szerint a vallás magánügyggyé válik, tehát ha az állam a vallást az iskolákban nem taníttatja. A szülőnek és egyháznak természetesen jogában áll, hogy a vallást az iskolán kívül tanítsa azon gyerekeknek, kiknek szülői ezt kívánják.

A Munkástanács kizárta a kommunistákat.

Budapest, jan. 28. (Saját tudósítónktól.) Kétfő éjjel jelentik: a Munkástanács tegnapi viharos ülésén ülésén igalmass vita után, óriási többséggel, tízertárom szó ellenében kizárta a kommunistákat tagjai sorából.

Szerb zászlóaljok Fiumében.

Budapest, jan. 28. (Saját tudósítónktól.) Zászlóalji jelentik: Szerb zászlóaljok ma bevonultak Fiuméba.

Franchet tábornok Cattaróban.

Ragusa, január 28. (Saját tudósítónktól.) Franchet tábornok ma este Cattaróba utazott.

Szigoru törvény készül az árdragítók ellen.

Budapest, jan. 28. (Saját tudósítónktól.) A tegnapi minisztertanácsban elhatározta a kormány, hogy a legszigorúbb törvényt fogja életbe léptetni az árdragítók letörésére. A minisztertanács meg is bírta jutás Nagy Sándor igazságügyminiszteri a törvényjavaslat elkészítésével, még pedig úgy, hogy azt már a leközelőbbi minisztertanácsnak terjessze elő. Az új törvény több évi börtön és fegyházbüntetéssel fogja sújtani az árdragítókat.

* Nikita király unokája Nagyváradon meghalt. Nikita montenegrói király unokája Miko Barco de Krnyff tegnap este a katorai járványkórházban, élete 20 ik évében elhunyt. Édesanyja a montenegrói király legidősebb leánya. A Sint-Yvost de Krnyff felesége. A bátyos a Konstantinápolyból fia betegágyához utazott és már nyolc nap óta mellette van. Az apa, A. Sint-Yvost de Krnyff előkelő ember, Konstantinápolyban lakik, a háború alatt az összes bulgáriai hírlapok főszerkesztője, a sajtóiroda vezetője. A forradalom kitörésekor Hollandiába akart menni, de Ausztria nem engedte keresztül, így került a szegény beteg fia Nagyváradra, ahol a tüdőszanatóriumban kezelték, de betegségén nem lehetett segíteni és tegnap elhunyt, temetése ma délután megy végbe 3 órakor. Az olasz temetőben helyezik ideiglenesen nyugalomra s mihelyt a viszonyok engedik, a halottat hazaszállítják.

* Hangverseny. Nagy érdeklődés mutatkozik a Fischer Ervin és Weisz József, városunk zenei kitűnéseinek hangversenye iránt, mely február 1-én d. u. 5 órakor lesz a Katolikus Kör nagytermében. Műsoron szerepelnek Beethoven, Chopin, Grieg és Pagamini művei. Jegyek a Központi Hírlapirodában kaphatók.

UJSÁGKI HORDÓNÓK magas fizetéssel és percenttel felvétetnek a Tiszántúl kiadóhivatalában.

VILLAMOS VASALÓK és FŐZŐK
megérkeztek, remekszép üvegcsillárok
mindennemű villamos vezetékek és
égők legolcsóbb napiárban szereltetnek
STERN VILLAMOS VÁLLALATA
Szt.-János-u. 20. Telefon 556.

Kiűritették Pétervárt.

Berlinből jelentik: Az Echo de Paris stockholmi távirata megerősíti azokat a híreket, amelyek szerint Pétervárt kiűritették. A sovjet kormány Nisnij-Newgorod felé menekült.

Lemondott zágrábi követünk.

Budapest, január 28. (Saját tudósítónktól.) A tegnapi minisztertanács Balla Aladár zágrábi követ lemondását elfogadta.

Általános sztrájk Angliában.

Budapest, jan. 28. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Ideérkező magántáviratok szerint Angliában általános sztrájk tört ki. A hit eddig nem erősítették meg.

A múlt évben jelent meg Nogáll: Krisztus követése új, immáron nyolcadik kiadása. Ára 4 korona.

A Vasárnapi Ujság január 26-iki száma bőségesen közli az érdekes képeket az amerikai politikai küldetés budapesti tartózkodásáról, a német légi járművek és messzehordó ágyúk pusztításáról Párisban, most utólag közléti adatok alapján az angolok által elfoglalt Szíria ősi emlékeiről, stb. Szépirodalmi olvasmányok: Moly Tamás regénye, Szász Béla verse, Csűrös Zoltán novellája, cikk a megszállott területek magyar szótársulatainak soráról, Rosny fantasztikus regénye: A föld bűnláza, Egyéb közlemények: Wagner Sándor a most elhunyt hírneves magyar festőművész archépe s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet stb. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 10 korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem u. 4. sz.).

Mária Kongregáció. Hírüzgalmi képes havi folyóirat. Szerkeszti Bangha Béla S. J. — Egész évre 6 kor. Egyes szám ára 60 fill. (Budapest, VIII., Horánszky-u. 20.) Legújabb száma most jelent meg a következő változatos tartalommal:

Ujévi kívánságok. — A magyarországi Mária-kongregációk az ország területi építéséért és az igazságos békeért. — M. katolikusok és a forradalom. — A Jézus Ssive litánia megszervezése elmélkedésekben. — Hitvédelmi csarnok. Kereszténység és szociáldemokrácia. — Irodalom: Mi a jesuitarend? — Egy csodálatos élettrajz (13) — Esti látogatás a Legszentebbnél. Patonay Vilma. — A szöke János. (Vers) Laurisio Lajos. — Az én kedves fiainak Feri bátya. — Levelek egy leánykongreganistához. Laci bácsi. — Kongregációi élet

Az Élet képes heti folyóirat (szerkeszt Anka János) folyó, január hó 26-iki száma a következő tartalommal jelent meg: Ellenforradalom. Márkus Jászó. — Aróképsorozat: Karl Joris Huysmans. Pokorny Margit. — Költemények: Tul a halálon. Anka János. — Sorok gyermekeknek. Boros Ferenc. — A kapu. (Elbeszélés.) Harangi L. — A szerelem. (Elbeszélés.) Domonkos I. — Kuljára: Edmond Rostand R. — Téli kiállítás m. — Színházi esték. Boros Ferenc. — Könyvek: Ij. Gonda Béla. m. — Radisics Elemér. m. — Főjegyzések: Szinpad, öltözőrevolver. Rédey Tivadar. — Pesti levél. Undi. — Hétről-hétre: Keresztények egyesülése. — Mártiro. Székelyek. — Ébredő magyarok. — Magyarok igazsága. — Szerkesztői üzenetek.

A kitűnően megszerkesztett folyóiratot gazdag és mindig aktuális illusztráció és a mai viszonyokhoz mért igazán olcsó előfizetési ára a legkedveltebb és legkeresettebb szépirodalmi folyóirattá tették. Előfizetési ára egész évre 40 korona, félre 20 korona. Szerkesztősége és kiadóhivatala Budapest I. Fehérvári ut 15. Mutatványzámat szívesen küld a kiadóhivatal.

Színház.

A színház műsora:

Szerda: Nebántsvirág.
Csütörtök: Tosca.
Péntek: Mágus Miska.
Szombat délután: Három a kis lány.
Szombat este: Válás után.
Vasárnap délután: Tatárjárás.
Vasárnap este: Majd a Vics. (bemutató.)

IRODALOM

Adalékok

Nogáll püspök életrajzához.

Simonyi Zsigmond a „Magyar Nyelvőr”-ben ezt írja: Nogáll János (1820—1898.) nagyváradi nagyprépost, élete ifjúkorától haláláig a vallásos irodalom s a jótékony, nemcsak szenvedélye között oszlott meg. Eleinte a nyelvújítók felemás nyelvén írt, de később a Magyar Nyelvőr hatása alatt Pázmányhoz, Aranyhoz s a nép nyelvéhez fordult s végre megalkotta legértettebb s legmaradandóbb munkáját, a Kempis-féle klasszikus Krisztus-követés fordítását. Ez a munka örvedes feltűnést okozott mind az irodalmi, mind az egyházi világban. A nyelvészek magasztalták az aranytollú fordítót és a Philológiai Társaság dísztagjának választotta. Erre nem kisebb tekintélyek ajánlották, mint Szarvas Gábor és Budenz József. Nogáll e fordításával a legtudatosabb nyelvűvelők s legművészebb fordítók díszes sorába emelkedett. Hogy mily tudatosan járt el, bizonyítja glosszariuma s a magyar nyelvérzékkel való eszmecseréi.

Nogáll 1850-től 1909-ik 54 önálló munkát adott ki, majdnem kivétel nélkül vallásos tárgyakat, de egy-két más tárgy iskolai könyvet is. Azonkívül cikketek közölt egyes katolikus és irodalmi folyóiratokban. Ezek közül megemlítem az 1880-iki Magyar Nyelvőrben megjelent tanulmányát: A „Lelki harc” két régi magyar fordítása.

Nogáll János nagy nyelvtelenség volt. Tudott németül tökéletesen, ha kellett szónokolt francia nyelven, latinul pedig úgy beszélt, hogy abban Vergiliusnak is kedve telhetett volna, amely, hogy az ő szavaival éljek egyetlen-páratlan a maga nemében. Nogáll szívet-lélekkel csatlakozott a Szarvas Gábor indította mozgalomhoz is, Pázmány Pétert, Arany Jánost s a népi nyelvet vette mintául.

Válás után, Bessen hallatlanul mulatós és szellemes vigiátókat Tóth Elekkel, Stoll Bélával, Váradival Madas Pistával továbbá Tóthnéval, Körösi Jucival és Juciával a vezetőszerpekben szombaton este élvezheti a közönség.

Mobántsivrágot ma játssa el először Horváth Nusi, partnere az organista szerepében Szigeti Jenő. Az előadást Várad Aladár karnagy dirigálja.

Tosca. Puccini gyönyörű zenéjű operáját holnap tűzte ki újból műsorra a színház a bemutató szereplőivel és pedig Kozmavikival, Békefivel és Tatiás Alfrédal. Dirigens: Várad Aladár.

Mágus Mikát pénteken ismétli meg az operett személyzet Perényi, Marsányi, Békefi, Deák, Várad Lajossal, Rollát Agg házy, Marcsát Horváth Nusi, gróf Kotláth né Pápainé adja.

Majd a **Vica.** Gábor Andor ötletes vigiátóknak bemutatója vasárnap este fog lezajlani a Szigeti színházban. Vicát G. Polgár Mariska, a színésznőt H. Körösi Juci kreálja, a férfi főszerepek Gróf, Várad, Szigeti, Stoll és Madas avatott kezeiben vannak, míg a négyt Molnár Rezső alakítja. A darabot Erdélyi Miklós igazgató rendezte.

MOZI.

Megrázó detektívtörténetet tűzött ki mai játékrendjére az **Uránia** a Remara című színes jelenetekkel telt drámát, melyet kiváló dán művészek szereplése avat nagy szenzációvá. A többi film is csupa ragyogó csomó.

A **Vigadó** mozgóban ma fényes műsor premierje lesz. A program nagyszámú elemje egy látványos, izgalmas dráma.

Nagy filmszenzáció az **Apollo**ban. A magyar film fontos tényezője lett a nemzeti kultúra terjesztésének külföldön. A magyar film csodálatos fejlődése folytán ma drángu munka. A nyugaton is érthető ha a pesti gyárak produktumai iránt a nemzetközi filmpiacon egyre fokozottabb a kereslet. Az ezredes című briliáns ujdonságot mely most jelent meg, máris lekötötte a dán filmszínház. Az ezredes igazán pompás vigiáték, Kláry Lottó, Z. Molnár, Szerevény, Csavay, Panza játsszák a főszerepeket. Az Apollo ma mutatja be.

Főszerekesztő: **POLLMANN GÉZA.** A szerkesztésért felelős: **HILF LÁSZLÓ.**

URÁNIA mozgószínház	29-én Remara. Hétköznap 1/4, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.
-------------------------------	---

VIGADÓ mozgószínház	29-én Szenzációs új műsor. Hétköznap 1/4, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.
-------------------------------	--

APOLLÓ mozgószínház	29-én Az ezredes. Hétköznap 1/4, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.
-------------------------------	---

Heti árjegyzék

Színes ebédőkészlet aranyozással 12 személyre. 300.—
Színes teáskészlet ar. sz. 12 sz.-re 160.—
Sz. kávékészlet ar. sz. 12 sz.-re 160.—
Függőlámpa teljesen felszerelve 80.—
Majolika vaseszköz színes. 20.—
Majolika virágváza színes virággal 15.—
Majolika cukordoboz sz. virággal 15.—
Porcelán asztali lámpa nikel, fetszerelve 40.—
Majolika dohánytartó sz. virággal 15.—

Nilpek, figurák, szent Antal és Mária-szobrok, szenteltvíz-tartók.

Eladás nagyban és kicsinyben. Képeretezés, ablaküvegezés.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa, diszmutáruk, ezüstáruk, konyhafelszerelések gyári raktára Nagyvárad, Hlatky Endre (Zöldfa-u.) utca 13.
Telefon 3-72. Telefon 3-72.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Első ár 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Bérházak
magánházak elfoglalható lakással is. Értekezni Balázs Gyuláné, Vécsey Károly-u. 4. sz.

Husfűstölést
és disznóölést elvállalok. Bém-utca 11. sz.

Eladó
egy ebédő-berendezés. Kórház-u. 37. sz. alatt.

Borsepró
bevéltását megkezdettük. Kolozsvári-u. 74. sz. a. Telefon 16-82. Nagyvárad Városi Központi Szeszifőzde.

Francia és angol
eredeti parfüm-külölegességek, L'origan, Fleur D'Amour, Safranor, Asta Nelson, Ceur de Janette, Californian Poppy, ugyanígy az összes virágillatok megérkeztek és dekántként kimerve kaphatók: Farkas István Apolló drogeriájában.

Likőr
és rumkomposztók, Charreuse, Benediktiner, Allasch, Meggy essentliák, Törköly, Szivórlum, Seprő, Cognac-szonatok használati utalással a legfinomabb minőségben kaphatók: Farkas István „Apolló” árukeriájában, Nagyvárad.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.

Parkszálloda épületében
Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Szigeti-színház művésznőinek egyedüli fűző szállítója.

Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrovidebb idő alatt elkészítetnek.

Cipészeknek!

1 kg. la. buzacsíríz — — — K 19.60
1 kg. la. aranycsíríz — — — K 39.20
1 kg. la. folyékony „Argos” csíríz K 8.—
1 kg. la. faszeg 2-15 sz. — — — K 10.—
1 drb brassói talpráspoly — — — K 3.80
1 drb brassói kireszelő — — — K 3.30
1 készl. bőrtalpvédő — — — K 2.50
1 drb. vaskapta — — — K 12.80
1 készl. acél talpvédő — — — K 7.70

Papírvászon és mindenféle cipész-kellékek olcsó napi áron.

ASZTALOSOKNAK!

1 kg. la. asztalosenyv — — — K 6.80
ugyanaz zsákvételnél — — — K 6.25

SZERELŐKNEK!

Bőrtárcsa vízvezeték csaphoz
100 drb 1/2" csaphoz — — — K 4.80
100 drb 3/4" — — — K 6.80
100 drb 1" — — — K 9.60

Kereskedőknek megfelelő árendemény!

Postán utárvét mellett.

Portó és csomagolás felszámításával. Gyors és pontos kiszolgálás.

STERN MIKLÓS
Nagyvárad, Zöldfa-utca 9. szám.

MEGHIVÓ.

A Váradszöllősi Takarékszövetkezet

1919 február hó 9-én délelőtt 10 órakor tartja meg a szövetkezet helyiségében

21-ik rendes közgyűlését.

Tárgysorozat:

1. A mérleg, nyereség-veszteség-számla bemutatása.
2. Haszonfelosztási tervzet bemutatása.
3. Igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése alapján a felmentvény megadása.

4. Az alapszabályok 8. §-a alapján 9 igazgatósági tag 3 évre való megválasztása.

5. Az alapszabályok 9. §-a alapján 5 felügyelő-bizottsági tag választása.

6. Esetleges indítványok, ha azok 3 nappal a közgyűlés előtt az igazgatósághoz benyújtva lettek.

JEGYZET: 7. §. 6. Aki a közgyűlésen résztvenni kíván, köteles nevére szóló részjegy vagy részbetéti könyvecskejét, ha azok legalább egy hónal a közgyűlés megtartása előtt a szövetkezet könyveiben nevére könyvelték, legkésőbb egy nappal a közgyűlés megtartása előtt a szövetkezet pénztárába letenni s szavazati jegyüket átvenni. A közgyűlésen csak szavazati jeggyel lehet megjelenni.

A Váradszöllősi Takarékszövetkezet zárszámlája 1918 december hó 31-én.

Vagyon		Mérleg-számla				Teher			
	K	f.	K	f.		K	f.	K	f.
Készpénz	2938	43			Részjegy-számla			200300	
Nagyvárad Takarékpénztárnál folyószámlán	3798				Hetibetét-számla 13-ik évtárs	19667	69		
Részjegyre készpénz befizetés	118950		124486	43	" " 14-ik "	13722	04		
Váltószámla	308305	56	308305	56	" " 15-ik "	9178	60	42568	33
Elismervényszámla a 13-ik évtárs.	2686				Takarékbetétek	278148	35	278148	33
" " 14-ik "	840				Tartalék alapok: rendes tart. alap	3637	26		
" " 15-ik "	196				Kopasz István em. al., érték emelkedési alap	3995	31	7632	57
Értékpapírszámla 111300 K név-érték	104497	50	104497	50	Osztalék-számla: fel nem vett osztalék			381	
					Átmeneti kamatok			3800	
			542211	49	1918. évi nyereség	9381	26	9381	26
								542211	49

Vagyon		Nyereség-Veszteség-számla				Teher			
	K	f.	K	f.		K	f.	K	f.
Üzleti költség számla			4198	68	Kamatszámok: betétek után	170	50		
Állami és községi adók			2988		" váltók után	23143	90		
Átmeneti kamatok			3800		" értékpapír után	4519			
Betétek utáni kamatok			12230	87	" évtársulatok után	122	90	27956	30
Tőke kamat adó			1223	09	Kezelési díj számlán			5445	80
Kamatok lombard után			307		Mulasztási illeték számlán			93	20
Nagyvárad Takarékpénztárnál f. számlán			1240	50	Egyéb bevételek			1696	10
1918. évi nyereség			9381	26	Felvételi díjak			161	
					Átírási díj			17	
			35369	40					
								35369	40

Váradszöllős, 1919. január 28-án.

Gyarmathy Kálmán
pénztárnok.

özv. Szigetvári Péterné
könyvelő.

IGAZGATÓSÁG:

Béres István
Bogdándy Gusztáv
Petrás János

Krajcsi György
Reteg Ignác

Katona János
vezérigazgató.

FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Löwenstein Zsigmond
elnök.

Fernbach Antal

Mihalek István